22E BIJLAGE

CENTRAAL MUSEUM

VERSLAG VAN DE GEMEENTE UTRECHT OVER 1956

Ambtenaren op jaarsalaris. De conservator-A, Dr. des. Phil. I S. H. Levie werd op 1 januari 1956 bevorderd tot conservator-B, de conservator J. P. W. Philipsen, litt. drs. tot conservator-A. De assistente-conservator mej. N. J. Koomen, hist. art. cand. kwam per 1 november in tijdelijke dienst. De assistente voor rondleidingen tijdens tentoonstellingen mej. M. A. C. H. Bremer heeft van 16 maart tot 3 december gedurende anderhalve dag wekelijks een deel van de administratieve taak van de heer Philipsen verricht, teneinde hem in staat te stellen tegemoet te komen aan de nog steeds toenemende aanvragen voor rondleidingen. Zij vertrok om studieredenen en was aan het einde van het jaar nog niet vervangen. Aangenomen zijn voor zaterdag- en zondagmiddagen de werkstudenten mej. S. Huiskes per 23 september, mej. M. E. Vermeer per 28 oktober en mej. A. v. d. Brink per 17 november, voor het in vreemde talen te woord staan van buitenlandse bezoekers bij door dezen gevraagde inlichtingen en bij de verkoop van catalogi en prentbriefkaarten. Personeel.

De adjunct-commies mej. J. de Groot werd bevorderd tot commies per 1 januari 1956; de adjunct-commies G. J. Zegers kwam per 1 oktober in tijdelijke, per 18 december in vaste dienst. De schrijver W. J. Lambooy werd per 1 januari bevorderd tot bureelambtenaar. De arbeidsovereenkomst van de klerk mevr. C. J. Schoonenberg-v. Maanen werd per 16 april met een jaar verlengd. De schrijver-portier M. H. Chr. Snijder werd per 10 september portier bij het Oud-Katholiek Museum, doch is per 17 november tevens tijdelijk aan het administratiepersoneel toegevoegd, daar dit museum nog slechts op woensdag-, zaterdag- en zondagmiddagen geopend is.

Ambtenaren op weeksalaris. De functie van portier in het museum Agnietenstraat werd overgenomen door de suppoost-A, W. P. Ramselaar, tevoren portier bij het Oud-Katholiek Museum. De suppoost-A, H. de Brouwer en de vakman-suppoost C. Lauf kwamen in vaste dienst. De suppoost-bewaker A. Gomersbach vertrok wegens benoeming tot conciërge aan de gemeentelijke Spinozaschool alhier en werd op 25 november vervangen door de op arbeidsovereenkomst aangestelde C. J. Kooter. De arbeidsovereenkomst van de suppoost-bewaker G. Troost is met een jaar verlengd; tijdens ziekte is hij ver-

Aan
Heren Burgemeester en Wethouders
van Utrecht.

vangen door de hulpsuppoost-bewaker en diverse hulpsuppoosten. Als jeugdig ambtenaar voor het verrichten van boodschappen en lichte administratieve werkzaamheden is op arbeidsovereenkomst aangenomen J. Stapersma, die echter voor het einde van het jaar weer vertrok en nog niet kon worden vervangen. In verband met de dit jaar aangevangen uitbreiding van de museumtuin met het terrein tussen Nicolaïkerk, conciërge- en kosterswoning en voormalige cavaleriestallen (zie hieronder), waardoor dit terrein naar de straat toe open is komen te liggen en dus moeilijker bewaakbaar is geworden voor een enkele nachtwaker, zijn als nachtwakers op arbeidsovereenkomst in dienst gekomen B. P. Meima en G. J. Dijkers. De hulp-reservenachtwaker W. Brans is om studie- en gezondheidsredenen vertrokken en als zodanig op arbeidsovereenkomst vervangen door de werkstudent A. H. v. Doorn. Als tweede hulp-reservenachtwaker ter waarneming voor laatstgenoemde is op arbeidsovereenkomst aangenomen de werkstudent W. Wind. Onder de hulpsuppoosten voor tentoonstellingen zowel als die voor zon- en feestdagen al of niet met de zaterdagmiddag viel het gewone verloop vast te stellen. Aan het einde van het jaar waren er 3 suppoosten-A (v.j. 3); 3 suppoosten (v.j. 2); 4 vaklieden-suppoosten (v.j. 3); 8 hulpsuppoosten (v.j. 6), waarvan 2 voor zaterdag- en zondagmiddagen, 5 voor zon- en feestdagen en 1 voor zondagsdienst eens in de 3 weken in het Fentener v. Vlissingenhuis; 2 suppoosten-bewakers plus 1 tevens reservenachtwaker (v.j. 7); 4 vaste nachtwakers (v.j. 2); 2 hulp-reservenachtwakers (v.j. 1); 4 werksters (v.j. 4), totaal 31 personen (v.j. 29).

Medezeggenschapscommissie.

De Medezeggenschapscommissie vergaderde op 9 januari.

Gebouwen.

De toestand der gebouwen werd door de dienst van openbare werken waar nodig verbeterd. Om de noodtoestand ontstaan door de tengevolge van de personeelsuitbreiding veel te klein geworden dienstvertrekken te verlichten heeft de dienst van openbare werken, bijgestaan door eigen vaksuppoosten, de verbouwing ter hand genomen van twee zalen der tweede verdieping, tot dan toe deel uitmakend van de historische afdeling, waarvan er een werd bestemd voor de assisten-

ten-conservator en de andere voor de administratie. Een derde zaal van de historische afdeling werd ingevolge een in 1955 door Burgemeester en Wethouders gedane toezegging afgestaan aan het Aartsbisschoppelijk Museum. Tevens werd de kamer der conservatoren verbeterd. Op de eerste verdieping werd de directiekamer opnieuw geschilderd door de eigen vaksuppoosten. De dienst van openbare werken heeft op de binnenplaats de scheidingsmuren tussen het terrein der Nicolaïkerk met aangrenzende woningen en de cavaleriestallen afgebroken en het terrein gelijk gemaakt voor de in 1957 uit te voeren plantsoenaanleg en gedeeltelijke bestrating, die van de aldus vergrote ruimte een voor het publiek aantrekkelijke voortzetting van de bestaande museumtuin zullen maken. De verbouwing in het Fentener v. Vlissingenhuis, waarvan het vorig jaarverslag melding maakte, is dit jaar voltooid.

Door de verplaatsing van de administratie naar een ruimer lokaal is de oorspronkelijke kamer van de administratie vrijgekomen voor de conciërge-administratief ambtenaar en de telefonist en kon het vertrekje naast de hal, waar conciërge, telefonist en portier tot dusver waren gehuisvest, voortaan dienst doen als gecombineerde portiersloge-garderobe. Dit zal althans voorlopig enigszins voorzien in de steeds dringender wordende behoefte aan meer garderoberuimte, doch betekent voor het vraagstuk geen afdoende oplossing, daar de tuinzaal tijdens tentoonstellingen en ontvangsten van een ook maar enigermate voldoende garderobe verstoken blijft. In de dringende behoefte aan meer toiletten voor het publiek is nog altijd niet kunnen worden voorzien. Het meest te betreuren valt het echter, dat de steeds groeiende verzamelingen van het museum in geen enkele verhouding meer staan tot de beschikbare expositie- en depotruimte, welke laatste bovendien de outillage mist, die een up-to-date museum behoeft en zich tot het aanpassen aan moderne vereisten ook slechts zeer ten dele leent. De kamer waar de assistenten-conservator eerst waren gehuisvest, komt weliswaar vrij, doch is van zeer geringe capaciteit en is slechts te gebruiken als depotruimte. Daarbij komt, dat het inrichten van twee dienstvertrekken op de tweede verdieping alsmede het afstaan van een daar gelegen zaal aan het Aartsbisschop-

pelijk Museum ten koste van de historische afdeling der gemeentelijke verzamelingen is gegaan.

Door het tijdelijk in depot opbergen van een deel uit het historisch museum der stad, alsook door het op de Hogeschool betrekking hebbende grotendeels in bruikleen te geven aan het Universiteitsmuseum der Rijksuniversiteit, zal weliswaar de omvang van het uitgestalde vrijwel aangepast kunnen worden aan de sterk ingekrompen ruimte, doch het zal aan veelzijdigheid en representativiteit inboeten en het uitgeschifte betekent weer nieuwe belasting voor de reeds overvolle depots. Uitbreidingsmogelijkheid bestaat er bij de huidige toestand voor deze afdeling niet meer en dit alles komt de bij de Utrechtse bevolking altijd zeer populaire historische afdeling niet ten goede. Bovendien bemoeilijken de voor het publiek ontoegankelijke dienstvertrekken de circulatie.

Het ruimtegebrek bij het tentoonstellen van voorwerpen uit eigen bezit wordt steeds nijpender, zowel wat betreft de oudere kunst in het gebouw aan de Agnietenstraat als de hedendaagse in dat aan de Maliebaan. In laatstgenoemd gebouw zijn dit jaar wel enige kamers vrijgekomen, doch deze ruimten hebben toch geenszins de capaciteit, benodigd om voort te gaan met het behoorlijk etaleren van door het museum hier verworven en nog te verwerven moderne Nederlandse kunst.

Brandblusmiddelen.

De controle van de brandblusapparaten had geregeld plaats; de installatie is aangevuld met 8 koppelingen, 4 nieuwe brandslangen, 1 standpijp en 2 straalpijpen.

Materiële toestand der verzamelingen.

De toestand der verzamelingen is bevredigend. In eigen bedrijf werden meubelen, gordijnen, voetstukken en schilderijlijsten hersteld en enige vitrines, reclameborden, lijsten e.d. vervaardigd.

De restaurateurs van het museum hebben de volgende schilderijen gerestaureerd:

schilderijencat. 1952 nrs. 1054/55, J. ten Compe, „Gezicht op de Catharijnesingel met stadswal en Smeetoren", Idem, „Gezicht op de Wittevrouwenpoort met Wittevrouwensingel", beide midden

18e eeuw, schoongemaakt, bij het eerstgenoemde bovendien losgesprongen verfdelen vastgezet;

cat. Maliebaan nr. 18a, P. Collomb, „Madrileense vrouwen", 1952, gevernist;

cat. Maliebaan nr. 51a, Is. Israëls, „Caroussel", omstr. 1910, verdoekt, schoongemaakt, geretoucheerd en gevernist;

cat. Maliebaan nr. 149, Suze Bisschop-Robertson, „Kerk te Katwijk", 1e kw. 20e eeuw, verfdelen vastgezet;

sch. cat. 1952 nr. 145, G. G. d'Hondecoeter, „Berglandschap", 1646, verflaag vastgezet;

sch. cat. 1952 nr. 50, J. G. Bronchorst, „Musicerend gezelschap", 2e kw. 17e eeuw, verdoekt, schoongemaakt, geretoucheerd, van nieuw spieraam voorzien en gevernist;

sch. cat. 1952 nr. 333, A. Verhoesen, „Het zuidwestelijk bolwerk van het kasteel Vredenburg", 1826, als vorig nr.;

cat. Maliebaan nr. 132, A. G. A. Ridder van Rappard, „Steenfabriek Ruimzicht aan de Vaartse Rijn", 1885, als vorig nr.;

sch. cat. 1952 nr. 60, J. v. Bijlert, „Terugkomst van de jacht", midden 17e eeuw, als vorig nr.;

sch. cat. 1952 nr. 1087, P. v. Hilligaert, „Afdanking der waardgelders door prins Maurits op de Neude in 1618", omstreeks 1635, als vorig nr.;

sch. cat. 1952 nr. 343, Ad. Willaerts, „De apostel Paulus op Malta", 1621, als vorig nr.;

sch. cat. 1952 nr. 347, R. Willemsz v. Culemborg, „Portret van een lid van het apothekersgilde te Utrecht", 1590, van overschilderingen ontdaan, bijgewerkt en gevernist.

Verder zijn de gewone kleine herstellingen aan schilderijen ter plaatse verricht, waarbij de vorstperiode weer in het bijzonder nauwgezet toezien heeft vereist wegens veelvuldig optredende blaasvorming. Voorts is cat. 1904 nr. 2035, Ivoren waaier beschilderd met figuren in landschap, einde 18e eeuw, schoongemaakt en bijgewerkt; hist. cat. 1928 nr. 3394, Wapenbord met namen en wapens van dekens en busmeesters van het apothekersgilde, kleurentekening op perkament, 2e helft 18e eeuw, schoongemaakt, geretoucheerd, opgespannen,

van nieuw spieraam voorzien en opnieuw ingelijst; hist. cat. 1928 nr. 257^{x}, Glas-in-loodruitje met naam van Johan van Dorsten, kanunnik van St. Marie, 1633, van nieuw lood voorzien; inv. 11790^{x}, Gepolychromeerd madonnabeeldje met kind, pijpaarde, 15e eeuw, hersteld en van het in later tijd toegevoegde hoofd van het Christuskind ontdaan; hist. cat. 1928 nr. 1271, Gepolychromeerd kalkstenen beelden in hoogreliëf van St. Maarten te paard met de bedelaar, St.Agnes en St.Joris, omstr. 1480, breuken gedicht; hist. cat. 1928 nrs. 3435 t/m. 3627, vijftigtal pijpaarden beeldjes, 15e eeuw, schoongemaakt; z.nr., Bokhara tapijtje, gerepareerd en gevoerd.

Tenslotte wordt sch. cat. 1952 nr. 146, M. d'Hondecoeter, „Rivierlandschap met vos en gevogelte", 1678, door eigen restaurateurs van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage hersteld.

Museumcommissie.

De Museumcommissie is bijeengekomen op 16 januari, 13 februari, 19 maart, 28 mei en 22 oktober.

Tentoonstellingen.

De tentoonstellingen „Giacomo Manzù" en „Moderne Franse Grafiek", geopend resp. 25 november en 10 december 1955, sloten op 12 februari en hebben beide in zeer bevredigende mate de aandacht getrokken. Eerstgenoemde tentoonstelling is op 17 januari door H.K.H. Prinses Beatrix bezocht, beide exposities op 25 januari door H.K.H. Prinses Irene. De prinsessen waren vergezeld van enkele klassegenoten van het Baarns Lyceum en zijn rondgeleid door de directrice. De tentoonstellingen telden in totaal resp. 10.834 en 7.789 bezoekers. Tijdens de expositie „Moderne Franse Grafiek" heeft de voorzitter der Grafische Vereniging alhier, de heer Hans v. Dokkum, op 13 en 20 januari lezingen met lichtbeelden gehouden over grafische technieken, gevolgd door een rondgang over de tentoonstelling.

29 april—27 mei, Jubileumtentoonstelling van het Genootschap van Bibliophielen „Stichting De Roos", geopend 28 april door de voorzitter, de heer Chr. Leeflang. Getoond werden bibliophiele uitgaven en fraaie drukken, onder auspiciën van het genootschap in het licht gegeven. Het aantal bezoekers was 750.

11 mei—15 juli, verlengd tot 15 augustus, tentoonstelling „Uit

Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden", een verzameling van schilderijen, beeldhouwwerk, penningen, kostbaarheden en persoonlijke herinneringen betrekking hebbend op het Oranjehuis sedert 1813, afkomstig uit het bezit van H.M. Koningin Juliana, H.K.H. Prinses Wilhelmina, Z.K.H. de Prins der Nederlanden, H.K.H. Prinses Beatrix, de Kanselarij der Nederlandse Orden, de Russisch-Orthodoxe Gemeente, de Dienst voor 'sRijks Verspreide Kunstvoorwerpen, alle te 's-Gravenhage en de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam. De tentoonstelling werd in tegenwoordigheid van H.M. de Koningin door de Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, Mr. C. Th. E. Graaf van Lynden van Sandenburg, in de Nicolaïkerk geopend, nadat Mgr. E. Lagerwey, oud-katholiek Bisschop van Deventer en voorzitter van het comité ter voorbereiding der expositie, Hare Majesteit en de gasten had begroet en de directrice een overzicht van het tentoongestelde had gegeven. Nadat H.M. de Koningin en het gehele gezelschap, waaronder vele leden van het Corps Diplomatique en vele Nederlandse autoriteiten, zich te voet van de Nicolaïkerk naar het Centraal Museum hadden begeven werd de tentoonstelling bezichtigd en besloot een receptie in de stijlkamers de plechtigheid. De tentoonstelling is op 11 juni door H.K.H. Prinses Beatrix bezocht, vergezeld van haar vriendin Jkvr. Renée Röell en van mej. A. Broers. De directrice leidde het gezelschap rond. Op 11 december overhandigden Mgr. Lagerwey en de directrice aan H.M. de Koningin op het Huis ten Bosch te 's-Gravenhage het batig saldo der tentoonstelling ten bedrage van *f* 13.247,38, welk bedrag door Hare Majesteit werd bestemd voor hulpverlening aan bejaarde ontheemden. Het aantal bezoekers der expositie bedroeg 17.162.

22 juni—11 juli, Lustrumtentoonstelling uit kunstbezit van reünisten van het Utrechtsch Studenten-Corps, ingericht in het museum aan de Maliebaan ter gelegenheid van het lustrum-1956 van het corps en van de ingebruikneming van het *gehele* Fentener van Vlissingenhuis na de verbouwing, die op 22 juni geopend werd door de burgemeester, nadat de directrice een welkomstwoord had uitgesproken en de Rector Senatus Veteranorum, Jhr. P. Beelaerts van Blokland het woord had gevoerd. Tenslotte heeft namens de reünisten de bur-

gemeester van IJsselstein, Mr. J. J. Abbink Spaink het tentoongestelde toegelicht. Het aantal bezoekers bedroeg 1.079.

29 juli—4 augustus, „Kinderen uiten zich", tentoonstelling van tekeningen door kinderen tussen 4 en 18 jaar. De tentoonstelling was ter gelegenheid van het 9e wereldcongres van het „New Education Fellowship" georganiseerd door de Stichting „De Werkschuit" te Amsterdam en is op 28 juli geopend in het café-restaurant „Esplanade" door de gemeentelijke inspecteur van onderwijs en jeugdzaken, de heer P. F. v. Overbeeke. Namens de stichting heeft haar voorzitter, de heer D. Visser, een toelichting gegeven op de getoonde tekeningen, plastieken, reliëfs, scheur-, naald-, soldeer- en metaalwerk der jeugdige artiesten. Het aantal bezoekers bedroeg 982.

4 augustus—9 september, „Meesterwerken uit Amerikaanse Universiteitsmusea", welke tentoonstelling, georganiseerd door de United States Information Service te 's-Gravenhage, een keuze gaf uit de verzamelingen van de musea der Amerikaanse universiteiten en colleges. In aanwezigheid van de Minister van Buitenlandse Zaken, Z. Exc. Mr. J. M. A. H. Luns, is de opening op 4 augustus verricht door de heer Earle H. Balch, cultureel attaché aan de Ambassade der Verenigde Staten te 's-Gravenhage. Getoond werden schilderijen, grafiek en beeldhouwwerk van zowel vermaarde Europese kunstenaars van de Renaissance tot op heden, als van Amerikaanse sedert de periode van de Vrijheidsoorlog. Het aantal bezoekers bedroeg 3.760.

20 oktober—11 november, tentoonstelling van werken van leden der expositiegroep „De Start", die onder auspiciën van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is gevormd teneinde Nederlandse kunstenaars onder de 40 jaar de gelegenheid te bieden hun werk zonder de niet geringe kosten aan een eenmanstentoonstelling in kunsthandels verbonden, aan het publiek voor te stellen. De aanvankelijke kern van deze groep werd uitgemaakt door de met koninklijke subsidie begiftigden. De opening der tentoonstelling werd op 19 oktober verricht door Mr. J. S. M. J. Jansen, hoofd der afdeling Beeldende Kunsten bij genoemd ministerie, na een door de directrice uitgesproken welkomstwoord. H. M. de Koningin had de tentoonstelling des morgens met een bezoek vereerd en zich laten rondleiden

door de heer J. L. Mulder, voorzitter der jury voor de koninklijke subsidie voor vrije schilderkunst, en door de directrice, waarna Hare Majesteit zich in geanimeerde discussie onderhield met de tentoonstellende kunstenaars, die Haar waren voorgesteld door mevrouw E. W. L. Rutten-Broekman, die vanwege het ministerie met de leiding der exposities van „De Start" is belast. Op 5 november heeft een contactavond plaats gevonden, teneinde de leden van „De Start" — waartoe nog geen Utrechtse kunstenaars behoorden — in staat te stellen kennis te maken met de Utrechtse confraters. De heer Mulder heeft op woensdag- en donderdagmiddagen de rondleidingen voor schoolkaarthouders op zich genomen, bij grote opkomst (zoals verscheidene malen het geval was) geassisteerd door wetenschappelijke ambtenaren van het museum. De tentoonstelling heeft met name bij de jeugd sterk de aandacht getrokken en door verkoop van kunstwerken — schilderijen en vele etsen en hout- of linoleumsneden — is zij voor verscheidenen der kunstenaars ook financieel een succes geweest. Het aantal bezoekers bedroeg 2.724.

18 november—16 december, tentoonstelling „Gisèle van Waterschoot van der Gracht": schilderijen, tekeningen, werken in glas-in-lood en tapijtontwerpen der kunstenares. De expositie was tot stand gekomen naar aanleiding van de voltooiing van een voor het nieuwe passagiersschip der Holland-Amerikalijn, de „Statendam" bestemd wandkleed en bedoeld als overzicht van haar niet eerder tentoongestelde werk der laatste tien jaren. De kunstcriticus Charles Wentinck heeft de expositie geopend. Tevoren had de directrice de kunstenares toegesproken en haar en de vier jonge weefsters, die het wandkleed hadden uitgevoerd, bloemen aangeboden. Het aantal bezoekers bedroeg 2.717.

22 december 1956—20 januari 1957, tentoonstelling „Louise Fritzlin", schilderijen en grafiek van deze begaafde impressioniste, die na haar huwelijk de kunst had opgegeven. Een groot deel van haar werk kwam eerst na haar overlijden te voorschijn en werd door haar echtgenoot, Ir. J. C. Loman te Baarn aan het museum ten geschenke gegeven. De heer Loman heeft de tentoonstelling geopend, nadat de directrice ter inleiding het woord had gevoerd. De expo-

sitie was als kersttentoonstelling gecombineerd met op het Kerstgebeuren betrekking hebbende schilderijen, grafiek, glas-in-lood en keramiek van hedendaagse Utrechtse kunstenaars, en de hiervoor door het Aartsbisschoppelijk Museum uit zijn bezit ter beschikking gestelde 18e-eeuwse Napolitaanse kerstgroep. Het aantal bezoekers in 1956 bedroeg 952.

Buiten deze expositie heeft het Centraal Museum deelgenomen aan de van 20 tot 28 april in het Jaarbeursgebouw gehouden Middenstandstentoonstelling „De Drie Zuilen", op welke tentoonstelling de meeste gemeentelijke diensten en bedrijven waren vertegenwoordigd.

Lezingen.

In tegenwoordigheid van H.M. de Koningin heeft mej. A. G. Ballintijn op 27 februari in de tuinzaal van het museum een causerie gehouden naar aanleiding van de als illustraties voor Selma Lagerlöf's „Niels Holgersson's wonderbare reis" door Jkvr. Ima van Eysinga vervaardigde aquarellen; tijdens deze causerie werden lichtbeelden naar deze aquarellen vertoond. In de zaal waren andere door de kunstenares naar aanleiding van haar reis door Zweden vervaardigde waterverfstudies tentoongesteld.

De heer Philipsen heeft op 22 en 23 februari lezingen met lichtbeelden gehouden voor schoolkaarthouders over het Utrechtse schip, evenals op 21 en 22 maart over de stijlkamers en op 18 en 19 april over de kostuumafdeling, telkens gevolgd door bezichtiging ter plaatse van de afdeling in kwestie.

Op 29 november hield de directrice voor de Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereniging een voordracht over „De vrouw in de kunst", na afloop waarvan de tentoonstelling „Gisèle van Waterschoot van der Gracht" werd bezichtigd.

Bezoeken en ontvangsten.

Op 25 februari heeft de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond zijn jaarvergadering gehouden in de tuinzaal en aldaar de lunch gebruikt.

Op 17 en 18 maart heeft de Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereniging in dezelfde zaal een vergadering van het comité van voor-

bereiding belegd voor haar op 24 en 25 maart aldaar gehouden „Musicale Internationale".

Op 16 mei bezocht het Provinciaal Utrechtsch Genootschap na afloop van zijn te Utrecht gehouden jaarvergadering de tentoonstelling „Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden", waar de directrice het gezelschap heeft rondgeleid.

Op 29 juni heeft de Vereeniging van Nederlandsche Museumdirecteuren „De Museumdag" in combinatie met de English Museum Association het Centraal Museum in de Agnietenstraat zowel als de afdeling moderne kunst aan de Maliebaan bezocht.

Op 30 juni hield de Vereeniging „Oranje-Nassau Museum" haar jaarvergadering in het Centraal Museum, waarna de aanwezige leden door de directrice op de tentoonstelling „Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden" zijn rondgeleid.

Op 28 augustus heeft het gemeentebestuur de deelnemers aan de vanwege het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen georganiseerde zomercursus 1956 voor buitenlanders in de Nederlandse taal en kultuur in de stijlkamers van het museum een ontvangst aangeboden, ter gelegenheid waarvan het gezelschap door wetenschappelijke ambtenaren door de verzamelingen is rondgeleid, voor zoverre het niet reeds de middag tevoren aan een rondleiding had deelgenomen.

Op 10 september bezocht de heer J. van Zwijndregt, wethouder van onderwijs en kunstzaken van 's-Gravenhage met de culturele commissie uit de Haagse gemeenteraad het museum aan de Maliebaan. De directrice leidde het gezelschap rond.

Op 9 oktober heeft de directrice, mede in verband met de internationale museumweek (8-13 oktober), de pers rondgeleid in het Fentener van Vlissingenhuis ter gelegenheid van de herinrichting van dit museum na de verbouwing. Vervolgens bezichtigde het gezelschap de zalen in het gebouw aan de Agnietenstraat, die sedert lange tijd voor tentoonstellingen gebruikt, thans weer voor de eigen verzamelingen in nieuwe groepering waren in gebruik genomen.

Op 20 oktober heeft een gezelschap leden van „Oud-Utrecht", na in het botanisch laboratorium der Rijksuniversiteit een lezing met

lichtbeelden over de opgravingen te Vechten door Prof. Dr. G. v. Hoorn te hebben bijgewoond, de verzameling Romeinse en Germaanse oudheden van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap ter Fundatie der Vrijvrouwe van Renswoude en in het museum Agnietenstraat het Utrechtse schip alsook de goudschat van het Domplein bezichtigd, daarbij rondgeleid door Prof. v. Hoorn en de conservator, de heer Philipsen. Na de rondgang werd theegedronken in de stijlkamers.

Op 2 december heeft Dr. Gregorio Marañón y Posadillo, die ter gelegenheid van het eerste lustrum van het Spaans Instituut der Rijksuniversiteit aldaar een lezing heeft gehouden over „Toledo y El Greco", het museum bezocht, vergezeld van zijn echtgenote. De directrice heeft beiden rondgeleid.

Aanwinsten.

Ten geschenke werden ontvangen:

Voor het historisch museum:

Inv. 11775/76, Twee ijzeren gewichten resp. van 5 en 10 kg.,

Inv. 11777*a*—*b*, Twee dito banketbakkersdoofpotten, alle 19e eeuw, van G. Brouwer alhier;

Inv. 11781, Penning geslagen op het 25-jarig ambtsjubileum van Prof. Dr. G. J. Mulder, hoogleraar in de scheikunde te Utrecht, 1865, brons,

Inv. 11781*a*, H. Pieck, „Portret van Prof. Dr. E. Mulder, hoogleraar in de scheikunde te Utrecht", 1902,

Inv. 11781*b*, B. de Poorter, „Portret van idem op 21-jarige leeftijd", 1853, alle van J. H. Mulder alhier;

Inv. 11783, Penning geslagen op de koperen bruiloft van F. L. v. Heeckeren van Brandsenburg en C. A. Voorduin, 1824, brons, 2e exemplaar, van mevr. D. Doude v. Troostwijk te De Bilt.

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen:

Inv. 11781c, O. Roux, „Ruiters in sneeuwlandschap", begin 20e eeuw, van J. H. Mulder alhier;

Inv. 12015, G. Costetti, Portret van Prof. Romano Guarnieri, omstreeks 1943, van mevr. Mai Sewell Costetti te Settignano;

legaat van Prof. Guarnieri.

Inv. 12016 t/m 12062, De volgende 47 schilderijen door Louise Fritzlin: „Lezende vrouw", 1898; „Kerkinterieur", 1899; „Wolken boven Amsterdam", 1900; „Huizen aan de Appelmarkt te Amsterdam", „Idem", beide 1903; „Rozen", 1904; „Terug van de groentemarkt", 1905; „Liggend hondje", „Bosweide in het Gooi", beide 1906; „Zittende Larense boerin", „Portretbuste van een Larense boerin", „Fokeltje met zwarte hoed", „Meisjesportret", „Landschap met bloeiende brem", alle 1907; „Moeder en kind", „Slootje met wilgen te 's-Graveland", „Bosgezicht", „Fokeltje met gele hoed", „Fokeltje in landschap", „Zittende jongen", „Stilleven met judaspenning", „Zelfportret in profiel naar links", „Boerenerf met kippen in de Eiffel", „Dame met jabot en mof", „Zandverstuiving in het Gooi", „Landschap met dennen in het Gooi", „Moeder met kind op schoot", „Hooibergen", „Landschap bij Kortenhoef", „Damesportret frontaal", „Fokeltje", „De moeder van Fokeltje", „Landschap in het Gooi", „Bloeiende tuin met dame en hond", „Beukenbos in de herfst", „Beukenboom", „Vrouw Brandts uit Huizen zittend", alle 1908; „Zelfportret met donkere hoed", „Weg door het bos in het Gooi", „Portret van een jonge vrouw en face", „Ingeslapen jongen", „Vrouw Brandts met oude Zaanse kap", „Zelfportret met donkere hoed", alle 1909; „Markt te Yperen", „Idem (onvoltooid)", „Lezende vrouw", „Sientje", alle 1910, van Ir. J. C. Loman te Baarn.

Grafiek:

Inv. 11732, F. Masereel, „Bloemen", houtsnede, 1951, van onbekende gever;

Inv. 11838, M. v. Kuilenburg, „Portret van krankzinnige", zwart krijt, omstr. 1950, van J. J. de Winter alhier;

Inv. 12063 t/m 12163, De volgende aquarellen, tekeningen en schetsboeken door Louise Fritzlin: aquarellen (12063 t/m 12088): „Boerderij aan het water", 1892/93; „Hofje in Haarlem", „Duinen bij Haarlem", „Lente, boerderijtje bij Amsterdam", „Boerderijtje op de heide", „Groentetuin met kas te Dedemsvaart",

„Moestuin te Dedemsvaart", alle 1897; „Gracht te Amsterdam", „Landschap bij Amsterdam", „Boerderij bij Amsterdam", alle 1900; „De Appelmarkt te Amsterdam", 1902; „Boerenhuisje met kippen", „Boerderij aan water te 's-Graveland", beide omstr. 1905—1911; „Zuiderzee bij Huizen", 1906; „Meent bij Bussum", „Idem", „Weerspiegeling, boerderij aan water bij Kortenhoef", „Polderlandschap bij Kortenhoef", alle 1907; „Sientje lezend", „Fokeltje met gele hoed", „Kasteel in de Eiffel", „Stadje in de Eiffel", alle 1908; „Boer leunend op hondenkar", 1909; „Markt te Yperen", „Sientje", beide 1910; „Landschap met hooiberg bij Epe", 1913; tekeningen (12089 t/m 12160): Veertien zwartkrijtstudies naar afgietsels, omstr. 1895/96 (Caracalla; Zeus; Discuswerper (3 ×); Grieks reliëf; Venus; Studie naar een Arabier; Romeinse figuur van voren en op de rug gezien; De Christus uit Michelangelo's „Pietà" van 1498; Kop van diens Mozes; Amazone; Windhond); „De stal", gewassen O.I. inkt, „Boerenwoningen bij Heemse", „Scheepshelling aan het Spaarne", „Stulpen bij Heemse (Dedemsvaart)", „Landschap bij Heemse", alle zwart krijt, „Banken in de Bakenesserkerk te Haarlem", gewassen pentekening, „Regentenkamer van een Haarlems hofje", pentekening, alle 1897; „Jeugdportretje Johanna Sophia Amalia Fritzlin", „Portretschets idem", beide zwart krijt, 1900; „Gezicht op de Appelmarkt", krijttekening, 1903; „Voorstudie voor „Terug van de groentemarkt" met groente schoonmakend meisje", rood en zwart krijt, „Handstudies", potlood, beide 1905; „Portretstudie van een jonge vrouw", houtskool, 1906; „Vrouw Brandts", zwart en rood krijt, 1906/07; „Larense boerin", zwart krijt, „Studies, voor idem", „Fokeltje hakend", „Het broertje van Fokeltje", „Zeeuws meisje", alle zwart en rood krijt, „Urker Piet, de man van vrouw Brandts", „Idem", beide zwart, blauw en rood krijt, alle 1907; „Portret van Johanna Sophia Amalia Fritzlin", zwart en rood krijt, omstr. 1907/08; „Lezende vrouw", zwart krijt, „Gooise boerin bij spinnewiel", krijttekening, beide 1908; „De eerste sigaar", 1908/09, „Vissersjongen", 1908, beide zwart

krijt; „Aan de wastobbe", krijttekening, 1908/09; „Zittende vrouw met appelmand", houtskool en blauw krijt, „Zittende oude man", „Oude boer", „Beenstudie", alle zwart krijt, „Boer met melkjuk", houtskool en krijt, „Vrouw aan de wastobbe", krijttekening, „Ambachtsman", „Staand vrouwelijk naakt", „Idem op de rug gezien", alle zwart krijt, „Zittende jongen met ontbloot bovenlijf", rood krijt, „Idem", zwart krijt, „Idem zittend vanuit ander gezichtspunt", zwart krijt en houtskool, „Idem zittend naar links", zwart krijt, „Vrouw Brandts", houtskool en zwart krijt, „Fokeltje met schelp", rood en zwart krijt, gewassen, alle 1908; „De moeder van Fokeltje", zwart, blauw, groen en rood krijt, omstr. 1908/09; „Zelfportret met loden hoedje", zwart en rood krijt, met wit gehoogd en gewassen, 1908; „Zittend vrouwelijk naakt op de rug gezien", „Zittende knaap met ontbloot bovenlijf", beide zwart en rood krijt, „Zittende knaap", „Kopstudie van een knaap", beide zwart krijt, „Studieblad met manskop naar rechts en naar links", rood krijt, „Zielepootje (mismaakt zittend meisje)", houtskool met zwart en rood krijt, „Zittend vrouwelijk naakt naar links", „Staand idem naar rechts", beide zwart krijt, „Manskop met zuidwester", houtskool en zwart krijt, „Boer op zijn spade geleund", zwart, rood en geel krijt, „De schoenmaker", houtskool met zwart en bruin krijt, „Jonge vrouw (voorstudie voor het schilderij Inv. 12055)", rood krijt, „Portret van de schilder E. R. D. Schaap", zwart krijt met wit gehoogd, alle 1909; „Kop van een boer in profiel naar links", rood en zwart krijt, „Lezende voorzanger", zwart krijt, „Idem", houtskool met zwart en rood krijt, „Zittend vrouwelijk naakt op de rug gezien", „Idem naar links", beide rood en zwart krijt, „Baardige manskop", zwart krijt, „Kop van boer met Gooise pet", zwart en rood krijt, „De kleine harmonikaspeler", houtskool met zwart, bruin en blauw krijt, „Kop van een boer met ringbaard van twee zijden gezien", houtskool, „Boer een zeis scherpend", zwart en rood krijt, „Oude boer pap lepelend", houtskool met zwart en rood krijt, „Zittende man met baard en stok", houtskool met zwart en bruin krijt,

„Maaiende boer", zwart en rood krijt, „Portret van de schilder Stracké", houtskool, „Markt te Yperen (eerste der vier voorstudies)", veelkleurige krijttekening, alle 1910; drie schetsboeken (Inv. 12161 t/m 12163), 1900-1910, van Ir. J. C. Loman te Baarn.

Meubelen:

Inv. 11726, Grenenhouten wieg, ontwerp E. J. C. Klaarhamer, omstr. 1910, van mevr. J. M. Klaarhamer te Ede;

Inv. 12009*b*, Vierkant mahonie tafeltje met op stramien in kruissteek geborduurd bloempatroon achter glas in het blad,

Inv. 12009*c*, Zwart geverfd rond tafeltje met dergelijk borduurwerk voorstellende een papegaai, beide 1865, van mevr. A. C. S. de Muinck Keijser te Bilthoven.

Keramiek:

Inv. 11780, Nauwgehalsd vaasje van goudgeel-en-blauw aardewerk, ontwerp C. J. v. d. Hoef, fabriek Haga, omstr. 1900—1907, van Prof. Dr. H. W. Zalm v. Capelle Wijk alhier;

Inv. 11781*d* t/m *p*, Dertien kannen van blauw Roemeens boerenaardewerk,

Inv. 11781*q* t/m *w*, Zeven van bont idem,

Inv. 11781*x* t/m *z* en *aa* t/m *hh*, Elf blauwe borden van hetzelfde aardewerk,

Inv. 11781*ii*, Bont bord van idem, alle 19e eeuw, van J. H. Mulder alhier;

Inv. 11789, Schaaltje van Gouds aardewerk met bloempatroon, omstr. 1900, van Prof. Dr. H. W. Zalm v. Capelle Wijk alhier.

Kostuums:

Inv. 11427/28, Avondjapon van zwarte crêpe-georgette met sleep, Idem van donker paarse zijde met sleep, beide omstr. 1942, van douairière A. C. baronesse de Geer v. Jutphaas-Röell v. Hazerswoude alhier;

Inv. 11753, Smalgerande hoed van grijsgroen linnen met tussenzetsels en strikken van groen velours,

Inv. 11754, Zomerhoed van lichtgeel stro met afhangende blauwe velours écharpe, beide 1951,
Inv. 11778, Mantelpak van roestkleurige wol met drie kunsthoornen knopen, 1940, alle van mej. Dr. M. Elisabeth Houtzager alhier;
Inv. 11784, Kraag van zwarte crêpe-georgette met gitten en kleurige kraaltjes, einde 19e eeuw, van mevr. A. Jansen alhier;
Inv. 11790*b*, Zwart serge cape met passement en gitten, omstr. 1900, van mevr. Croin-Lamain alhier;
Inv. 11791, Geborduurde wit neteldoekse fichu, 18e eeuw,
Inv. 11792/93, Twee stroken resp. van crème en witte doorgestopte machinale tule, beide 1e helft 19e eeuw,
Inv. 11794, Strook crème naaldkant, 19e eeuw,
Inv. 11795, Smalle strook witte Brusselse naaldkant, midden 19e eeuw,
Inv. 11796, Twee barbes van witte Mechelse kloskant, 18e eeuw,
Inv. 11797/98, Twee wit neteldoekse zakdoeken met borduurrand, de eerste geajoureerd, de tweede geschulpt, beide 1e helft 19e eeuw,
Inv. 11800, Fichu van wit linon met kettingsteekborduursel, midden 19e eeuw,
Inv. 11801, Wit neteldoekse pellerine met kraagje en rankenborduursel, 1e helft 19e eeuw,
Inv. 11803, Zwarte merinos omslagdoek met franje,
Inv. 11804, Strook Chantilly kloskant, beide 19e eeuw,
Inv. 11805, Dasje van machinale zwarte kant, geschulpt met bloemrand en nopjes,
Inv. 11806, Strook machinale kant met schulprand, bloemen en rankjes, beide 2e helft 19e eeuw,
Inv. 11807, Cape van dito kant met patroon van bloemmotieven en schulprand, omstr. 1865,
Inv. 11808, Fichu van zwarte kloskant, z.g. „blonde", 1e helft 19e eeuw,
Inv. 11809, Mantille van zwarte machinale kant met bladmotieven en schulprand, omstr. 1855, alle van mej. W. Hoogeveen te Nijkerk;
Inv. 11934, Crinolinejapon van lichtblauwe, bruin-en-wit gestreepte tafzijde,

Inv. 11935, Witkatoenen onderrok behorende bij vorig nr., beide 1855, van mevr. Grooters alhier;
Inv. 11936, Doopkleed van naturelkleurige doorgestopte voile met tulen strook, 1e helft 19e eeuw, van mej. A. C. Wefers Bettink alhier;
Inv. 11959 t/m 11973, Vijftien deels huif-, deels klokvormige babymutsjes, van gebreide witte katoen resp. neteldoek,
Inv. 11974, Witlinnen geplisseerd babyhemdje met machinaal kantje,
Inv. 11975, Witkatoenen babyjakje met zwart geometrisch borduursel,
Inv. 11976, Witwollen gebreid idem met àjour rand,
Inv. 11977, Witflanellen idem met machinaal kantje,
Inv. 11978, Paar witwollen gebreide babysokjes,
Inv. 11979 t/m 11981, Drie paar àjour gebreide witkatoenen babymitaines,
Inv. 11983, Witlinnen onderrok met Engels borduursel,
Inv. 11984/85, Twee witlinnen damesnachtjakjes, resp. afgezet met neteldoekse geajoureerde rand en machinaal kantje,
Inv. 11986, Oudedames-cape van geappliqueerde zwarte tafzijde, alle midden 19e eeuw, van de heer en mevr. J. W. Vlamingh Kiebert te Dordrecht.

Varia:
Inv. 11782, Penning geslagen op het 100-jarig bestaan van het Provinciaal Museum van Drente, 1954, brons, van mevr. D. Doude v. Troostwijk te De Bilt;
Inv. 11787*m*, Borduurwerk in zijde op stramien, voorstellende een officier met paard, 2e helft 19e eeuw, van mej. A. H. Barlo alhier;
Inv. 11788, Plaatijzeren speelgoedfornuis met koperbeslag, 18e eeuw, van Zr. E. v. Duren alhier;
Inv. 11790, Exemplaar van de „Dordrechtsche Courant" van „Dinsdag den 3 Juny Ao 1823 No 66", van H. v. d. Poel te Poeldijk;
Inv. 11790*c*, Kalkpijp vervaardigd ter gelegenheid van het 3e eeuwfeest der Pacificatie van Gent, 1876, van mevr. Croin-Lamain alhier;

Inv. 11799, Wit neteldoeks kleedje met rankenborduursel, 1e helft 19e eeuw,

Inv. 11802, Wit linon kleedje met rand van geborduurde noppen, 2e helft 19e eeuw, beide van mej. W. Hoogeveen te Nijkerk;

Inv. 11810, Onvolledige reeks van Joost v. d. Vondel's dichtwerken in 20 deeltjes, Amsterdam 1820—1824,

Inv. 11811, P. Virgilii Maronis Opera uitg. A. Forbiger dl. I, Leipzig 1845,

Inv. 11812, J. J. Cremer's „Overbetuwsche novellen", Leiden z.j. (2e helft 19e eeuw),

Inv. 11813, Miss Yonge, „The Chaplet of Pearls", Leipzig 1869,

Inv. 11814, Twee delen van P. Virgilii Maronis Opera uitg. C. G. Heyne & E. C. F. Wunderlich, dl. I Hannover 1816, dl. II Leipzig 1816,

Inv. 11815, Marmontel's „Les Incas ou la destruction de l'Empire du Pérou", Parijs 1822,

Inv. 11816, Biblia, de gansche schrifture etc., Amsterdam 1794, alle van F. W. Sterrenberg alhier;

Inv. 11950, Doosje met 8 blaadjes uit een poesiealbum elk met plaatje en tekst,

Inv. 11951 t/m 11957, Zeven poesiealbums, alle midden 19e eeuw, alle van mej. A. H. A. Middelveld Viersen alhier;

Inv. 11982, Speldenkussenovertrek van gevlochten crème-en-groene zijden ripslinten, midden 19e eeuw,

Inv. 11987, Speelgoedpaardentram Baarn-Soest bestaande uit twee wagens, omstr. 1917,

Inv. 11988, Vurenhouten speelgoedratel, omstr. 1860,

Inv. 11989, Dito speelgoedslede van Amsterdams type, 2e helft 19e eeuw, alle van de heer en mevr. J. W. Vlamingh Kiebert te Dordrecht;

Inv. 12164, Zonnebril met platte groene glazen en montuur van namaakschildpad, omstr. 1920, van mej. Dr. M. E. Houtzager alhier.

Aangekocht uit het museumfonds werden:

Voor het historisch museum:

Inv. 11724*a*, Jhr. Pieter van Loon, „Zuilenstraat te Utrecht", gewassen sepiatekening, 1836;

Inv. 11724*b*, idem, „Contravisite", idem, 1866;

Inv. 11727, Rood koperen keukenpomp, 18e eeuw;

Inv. 11733/34, Resp. vijfde en tiende Filipsdaalder, 1571,

Inv. 11735, Twintigste Filipsdaalder, 1572,

Inv. 11736, Ducaton (piéfort), 1661, alle zilver;

Inv. 11755*a*, Twee reeksen van 13 tegels onder elkaar van Delfts aardewerk, 18e eeuw;

Inv. 11755*b*, 51 tegels met randversiering, aardewerk, 19e eeuw;

Inv. 11778*a*, A. v. d. Pol, „Gezicht op de Oudegracht met Voldersbrug", aquarel, 1955;

Inv. 11837, A. Verhoesen, „Onderaards verwulf van het kasteel Vredenburg alhier", litho, 1826.

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen:

Inv. 11477, G. Rueter, „Jeugd", 1951;

Inv. 11725, C. v. Mander, „Emmausgangers", 1577;

Inv. 11754*a*, Machiel van Kuilenburg, „Portret van de schilder Janus de Winter", 1950;

Inv. 11785, G. H. Breitner, „Liggend naakt", einde 19e eeuw (zie afb.);

Inv. 11786, J. Maris, „De vijf molens", 1878;

Inv. 11789*a*, E. Zandleven, „Vaasje met brem", 1914;

Inv. 11789*b*, H. A. v. Daalhoff, „Het oude dorpshuis", 1e helft 20e eeuw;

Inv. 11789*aa*, E. Zandleven, „Boom in duinlandschap", 1920;

Inv. 11833, J. Boon, „Stilleven met koffiefilter", omstr. 1923;

Inv. 11940, A. Roos, „Maaier", 1956;

Inv. 11949*a*, Nederlands meester uit de omgeving van Jan van Scorel en Jan Swart van Groningen, „Prediking van Johannes de Doper", midden 16e eeuw.

Grafiek:

Inv. 11724*d*, J. Poortenaar, „Sawahland", ets, 1955;

G. H. Breitner, Liggend naakt, einde 19e eeuw.

Inv. 11730, K. v. Dongen, „In het park",
Inv. 11731, O. Zadkine, „De drie koningen", beide kleurenlitho, omstr. 1950;
Inv. 11774, L. Schrikkel, „Cascade", aquarel, 1954;
Inv. 11789*c*, A. J. J. de Winter, „Orchidee", aquarel, 1e kw. 20e eeuw;
Inv. 11829, F. Bloemaert naar Abr. Bloemaert, „Landschap met biddende kluizenaar", gravure, 1e kw. 17e eeuw;
Inv. 11830, M. Rädecker, „Zeeëgels", gouache, 1956;
Inv. 11832, Abr. Bloemaert, „Vertumnus en Pomona", gewassen pentekening met wit gehoogd, 1e helft 17e eeuw;
Inv. 11937, H. Berserik, „De wekker", ets aangevuld met aquatint en stofdruk, 1955;
Inv. 11938, N. Molenkamp, „Moeder en kind", houtskooltekening, 1956;
Inv. 11939, S. Erb, „Compositie IV", pastel, omstr. 1950—1956;
Inv. 11958, E. Bellefroid, „Studiekop", zwartkrijttekening, omstr. 1950.

Beeldhouwwerk:
Inv. 11779, L. H. Sondaar, „Masker", omstr. 1950, terracotta;
Inv. 11790^{x}, Pijpaarden madonnabeeldje met kind, begin 15e eeuw.

Zilver:
Inv. 11724*e*, Achtkantige zilveren peperbus, meesterteken Nicolaas Verhaar, 1716 of 1740;
Inv. 11831, Zilveren borstelrug, beide grote Utrechtse keur, 1e helft 17e eeuw.

Keramiek:
Inv. 11724*c*, Hoge vaas van aardewerk met sang-de-boeufkleurige glazuur, fabriek Zaalberg, Leiderdorp,
Inv. 11724*d*, Idem met glanzend witte glazuur en gele stippen, fabriek idem, beide 1955;
Inv. 11724*f*, Vaasje idem met glanzende blauwe glazuur en enkele lichte gebogen lijnen door J. van Ham, 1955;

Inv. 11724*g*, Schaal van aardewerk met parelmoerachtige doffe glazuur door Jan Holman, 1955;
Inv. 11787, Hoge smalle bont geglazuurde vaas van Colenbrander-aardewerk, patroon „Stijgend",
Inv. 11787*a*, Buikige hooggehalsde idem, patroon „Markt",
Inv. 11787*c*, Idem, patroon „Caprice",
Inv. 11787*d*, Idem, patroon „Kwasten",
Inv. 11787*f*, Kleine idem, patroon „Plekken",
Inv. 11787*g*, Kop en schotel, zelfde aardewerk, patroon „Takjes",
Inv. 11787*h*, Bordje idem, patroon „Flodder",
Inv. 11787*i*, Idem, patroon „Tulpje",
Inv. 11787*j*, Bakje idem, patroon „Landelijk",
Inv. 11787*k*, Bordje idem, patroon „Gestrooid",
Inv. 11787*l*, Vijf idem, patroon „Flets", alle fabriek Ram, na 1923;
Inv. 11790*a*, Smal hoog vaasje van bruingrijs geglazuurd aardewerk met ingekrast lijnornament, omstr. midden 20e eeuw, door J. van Ham;
Inv. 11947, Kom van beiderzijds zwart geglazuurd aardewerk met patroon van kleurige takjes door H. H. Kamerlingh Onnes,
Inv. 11948, Schaal met deksel „De Etruskische Leeuw" van gevlekt bronsgroen geglazuurd aardewerk door Jacqueline Laqueur-Révész, beide 2e kw. 20e eeuw;
Inv. 11949, Bruin geglazuurd cylindervormig vaasje met olijfgroen gevlekt door H. H. Kamerlingh Onnes, 1949.

Varia:

Inv. 11832*a*, Damasten tafellaken met 12 bijbehorende servetten, begin 18e eeuw.

Met de verzamelingen werden verenigd:

Voor het historisch museum: overgedragen door het stadhuis:

Inv. 11756, Gegoten zilveren achthoekige plaquette ter gelegenheid van de stichting der Kon. Nederl. Jaarbeurs, atelier C. L. J. Begeer alhier, 1917, 2e exemplaar.

door de gemeente uit het R.K. Militair Tehuis in de voormalige raadskelder:

Inv. 11757, Bord met pauweveerdecor van blauw Delfts aardewerk, fabriek „De Porceleyne Claeuw", 18e eeuw;

Inv. 11757*a*, Twee borden met bloem- en bladmotief van idem, fabriek „De Grieksche A", omstr. 1785;

Inv. 11757*b*, Vleesschotel van blauw Chinees porselein met tuinlandschap, 18e eeuw;

Inv. 11757*c*, Tinnen bord met op de rand de monogrammen TK en TP tussen sterren, 17e eeuw;

Inv. 11758, Nederlands meester 18e eeuw, „Gezicht op Utrecht van over de Leidse Vaart", kopergravure, 18e eeuw;

Inv. 11758*a*, H. Spilman naar J. de Beyer, „De Pieterskerk te Utrecht", idem, midden 18e eeuw;

Inv. 11759, C. Ph. Jacobs naar J. de Beyer, „De Domkerk en toren te Utrecht", idem, 1757;

Inv. 11759*a*, C. Ph. Jacobs naar J. de Beyer, „De Catharijnekerk te Utrecht", idem, midden 18e eeuw;

Inv. 11760, G. W. P. v. Dokkum, „De St. Michaëlskapel van de Domtoren", kleurige krijttekening, begin 20e eeuw;

Inv. 11761, Baardmankruik van donkerbruin geglazuurd Keuls aardewerk,

Inv. 11762, Tinnen kan door J. v. Engelen,

Inv. 11763, Idem zonder deksel met monogram KVD, alle 17e eeuw;

Inv. 11764 t/m 11765, Twee koperen waterketels, 19e eeuw;

Inv. 11766, Koperen waterketel, 18e eeuw;

Inv. 11767 t/m 11769, Drie bierkruiken van grijs-en-blauw geglazuurd Keuls aardewerk, 17e eeuw;

Inv. 11770/71, Twee roodkoperen koffiekannen met drie kranen en resp. komfoortje en oventje-met-vuurlade, beide 18e eeuw;

Inv. 11772, E. M. H. Adriani-Hovy, „De Oude Gracht", 1930;

Inv. 11773, Koperen sierkanon op houten affuit, 1675.

door idem uit de Stichting Open Tafel ibidem:

Inv. 11737, Vier pauwstaartbordjes van bont Delfts aardewerk, 18e eeuw;

Inv. 11738 t/m 11741, Vier koperen koffiekannen,
Inv. 11742, Dito koffieketel,
Inv. 11743/44, Twee kannen van bruin geglazuurd aardewerk, alle 19e eeuw;
Inv. 11745 t/m 11750, Zes tinnen borden, 18e eeuw;
Inv. 11751, Baardmankruik van bruin geglazuurd Keuls aardewerk, 16e/17e eeuw;
Inv. 11752, Koperen waterketel, 19e eeuw;
door Openbare Werken:
Inv. 11728, Gietijzeren, van onderen doorgebrande haardplaat met bijbelse voorstelling, afkomstig van een boerderij bij het Kanaleneiland;
Inv. 11840, Sculptuurfragment „Maria en Johannes",
Inv. 11841, Idem „Maria Magdalena", beide zandsteen, 15e eeuw,
Inv. 11842, Idem met borstbeeld van een heilige in schelpnis, zandsteen, 1e helft 16e eeuw,
Inv. 11843*a*—*b*, Twee idem van een monniksfiguur, zandsteen, 15e eeuw,
Inv. 11846, Idem „Elisabeth van Thüringen", zandsteen, 1e helft 16e eeuw,
Inv. 11844/45 en 11847 t/m 11927, 83 kleinere bouw- en beeldhouwfragmenten in zandsteen, kalksteen, aardewerk, terracotta en glas-in-lood, alle afkomstig van het voormalig klooster Mariëndaal bij Zuilen, 15e/16e eeuw;
Inv. 11928, Fragment van een gepolychromeerd zandstenen console, afkomstig van de Oudegracht bij de Smeebrug, 16e eeuw;
Inv. 11929, Bruin en grijs geglazuurd kogelpotje, afkomstig van idem bij de Bakkerbrug, 17e eeuw;
Inv. 11930, Gebroken bruingeglazuurde vloertegel met gestyleerde lelie in geel, afkomstig van de Oudegracht bij de Smeebrug, 14e eeuw;
Inv. 11931, Tegeltableau van 16 tegels van bont Delfts aardewerk voorstellende een vaas met bloemen en vlinders, afkomstig van boerderij „Sterrenhof" bij het Kanaleneiland,
Inv. 11932, Zes paarse Delftse tegels van een tableau voorstellende een boer met koe, afkomstig van boerderij „Slangenrode" bij idem,

Inv. 11932*a*, Zes idem voorstellende een boer met paard, afkomstig idem, alle 18e eeuw;
Inv. 11933, Fragment van een baardmankruik van bruingeglazuurd Keuls aardewerk, afkomstig van de voormalige Paulusabdij, midden 16e eeuw;
Inv. 11941 t/m 11943, Drie loden doodkistplaatjes resp. gedateerd 1803, 1818 en 1829,
Inv. 11944, Scherf van een porseleinen bordje met blauw decor van een rennende hond, 18e eeuw,
Inv. 11945, Kanfragment van rode ongeglazuurde aarde,
Inv. 11946, Kogelpotje van idem, beide 16e eeuw, alle afkomstig uit de Geertekerk;
Inv. 12010, Twee leerfragmenten met sporen van stiksels,
Inv. 12011, Fragment van een dolk met resten van de leren schede met ijzerbeslag,
Inv. 12012, Fragment van een met ijzer beslagen schoenzool, alle afkomstig van de kloostergang van de Dom, 17e eeuw (?);
Inv. 12013, Karolingisch ijzeren zwaard met resten van inscriptie, 9e/10e eeuw, afkomstig van de Abstederdijk alhier;
Inv. 12014, Roodaarden kogelpot met bruine glazuurresten, 15e/16e eeuw,
Inv. 12015, Fragmenten van een majolica schaal met geometrisch decor, omstr. 1600, beide afkomstig van het voormalig klooster Mariëndaal bij Zuilen.

In bruikleen aan het museum ontvangen werden:
Voor de afdeling Kunst:
Schilderijen:
Inv. 11817, A. C. Willink, „De prediker", 1937,
Inv. 11818, J. Wiegers, „Zittende naakte vrouw", 1944,
Inv. 11822, Coba J. Ritsema, „Fruitstilleven", omstr. 1930,
Inv. 11825, C. K. Appel, „De ontmoeting", 1951,
Inv. 11827, H. Engelman, „Graflegging", omstr. 1950, alle van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage;

Inv. 11839, Charley Toorop, „Portret van mevr. C. C. Radermacher Schorer-Hasselman", 1939, van de voorgestelde;
Inv. 12009*a*, G. H. Breitner, „De Looiersgracht te Amsterdam", omstr. 1900, van Dr. W. v. Royen te Bussum.

Grafiek:
Inv. 11828, Agnes v. d. Brandeler, „Plaça Reial te Barcelona", ets (gedeeltelijk droge naald), omstr. 1950, van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage.

Beeldhouwwerk:
Inv. 11755, Gerarda Rueter, „Portretkop van mej. Jas", brons, 1956, van de kunstenares;
Inv. 11819, B. J. Richters, „Masker", koromandelhout, 1948,
Inv. 11820, H. Reicher, „Zittende naakte vrouw",
Inv. 11821, F. Carasso, „Compositie van twee vrouwen", beide terracotta,
Inv. 11823, J. M. Roosenburg, „Staande naakte vrouw",
Inv. 11824, H. M. Wezelaar, „Portretbuste van Dr. J. Kalf", beide brons,
Inv. 11826, H. Krop, „Weelde van de zomer", marmer (napoleon rouge), alle omstr. 1950, van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage.

Meubelen:
Inv. 11787*n*, Witgelakt ijzeren schommelwieg met roodbruin saaien gordijn, omstr. 1860, van mej. A. Drok alhier;
Inv. 11836, Idem van groengelakt ijzer en messing, omstr. 1850, van mevr. Royaarts v. d. Ham te Vleuten;
Inv. 11991, Verguld bronzen biedermeierpendule met beeldgroep, voorstellende Jacoba van Beieren op de valkenjacht, omstr. 1825,
Inv. 11993, Paar tweearmige geelkoperen schoorsteenluchters,
Inv. 11994, Dito kaarsenkroontje, beide renaissancestijl, 19e eeuw,
Inv. 11997, Utrechtse eiken toogkast, 17e eeuw,
Inv. 11998, Mahonie directoirekast met koperbeslag, omstr. 1800,

Inv. 11999, Dito Louis XVI-tafel met uitschuifbladen, omstr. 1780,
Inv. 12000, Vier dito empirestoelen met koperbeslag, omstr. 1810,
Inv. 12001, Eiken imitatie-renaissancetafel, 19e eeuw,
Inv. 12002, Gietijzeren haardplaat, versierd met bloemvaas, 1636,
Inv. 12006, Smeedijzeren opengewerkt haardscherm in Jugendstil, 2e helft 19e eeuw,
Inv. 12009, Vier appelgroen geschilderde grenenhouten kerkstoelen, 18e eeuw, alle van mej. A. C. Wefers Bettink alhier.

Zilver:

Inv. 11990, Dozijn empire-tafelmessen met spits lemmet en overlangs gegroefde zilveren heften, omstr. 1820, van idem.

Keramiek:

Inv. 11787*b*, Kaststel bestaande uit vijf vazen van bont geglazuurd Colenbranderaardewerk, decor „Crâne", fabriek Ram, na 1923, van de heer J. Hulsbergen te Apeldoorn;
Inv. 11992, Zes bordjes van blauw Chinees porselein met landschapsdecor met hert en vogel,
Inv. 11995, Twee grote en twee kleine Cantonvazen van polychroom Chinees porselein met decor van tuinlandschappen in medaillons en zilvermontering,
Inv. 11996, Twee geschulpte blauw Chinees porseleinen ronde schotels, verdeeld in vakken met landschapjes, alle 1e helft 19e eeuw,
Inv. 12003, Twee grote Satsumavazen van polychroom Japans porselein met dito sokkels, 19e eeuw,
Inv. 12004, Twee tulpenvazen van blauw Chinees porselein, 17e eeuw,
Inv. 12005, Twee borden van idem met Wan Li-decor, 19e eeuw, alle van mej. A. C. Wefers Bettink alhier.

Varia:

Inv. 12007, Twee ijzeren tabakskomfoortjes, 19e eeuw, van idem.

In bruikleen van het museum gegeven werden:
Aan het gemeentelijk huisvestingsbureau (Oudegracht 129):

Inv. 11519, P. A. Schipperus, „Zonsondergang op het water", na 1860.

Aan het Universiteitsmuseum der Rijksuniversiteit:

hist. cat. 1928 nr. 3157, Staatsiedegen met gevest van zilver en schildpad, 1736.

Aan de Stichting Open Tafel in de voormalige raadskelder:

Inv. 11737, Vier pauwstaartbordjes van bont Delfts aardewerk, 18e eeuw,

Inv. 11738 t/m 11741, Vier koperen koffiekannen,

Inv. 11742, Dito koffieketel,

Inv. 11743/44, Twee kannen van bruin geglazuurd aardewerk, alle 19e eeuw;

Inv. 11745 t/m 11750, Zes tinnen borden, 18e eeuw;

Inv. 11751, Baardmankruik van bruin geglazuurd Keuls aardewerk, 16e/17e eeuw;

Inv. 11752, Koperen waterketel, 19e eeuw.

Uit bruikleen aan het museum teruggenomen werden:

Door Jhr. H. F. L. C. K. M. B. van Vredenburch te Noordwijk a.Z.:

Inv. 10222, Utrechtse toogkast,

Inv. 10223, Vierdeurse renaissancekast, Zuidhollands, beide 2e kw. 17e eeuw, eikenhout met ebben fineer;

Inv. 10224, Groot Perzisch tapijt met geometrisch patroon, 18e eeuw.

Door mevr. C. Mallinckrodt te Apeldoorn:

Inv. 11017, Tweedeurs Lodewijk XV-kabinet, midden 18e eeuw, rozen- en palissanderhout.

Door mevr. H. A. Verheyen alhier:

cat. Maliebaan nr. 189—190, Fl. Verster, Portretten resp. van Dr. Ir. G. W. van Heukelom en mevr. H. J. van Heukelom-van den Brandeler, beide 1922.

Door mevr. de wed. Ir. J. C. Huysinga, te Wassenaar:

cat. Maliebaan nr. 28, P. C. J. Gabriël, „Akkers met korenschoven", eind 19e eeuw.

Door het Gemeentemuseum te 's-Gravenhage:

Inv. 7967, Luifelhoed van lichtbruin stro opgemaakt met dito lint, omstr. 1820.

Door de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage:

Inv. 11227, P. Moreelse, „Portret van een jonge vrouw", omstreeks 1610.

Uit bruikleen van het museum terugontvangen werden:

Van het stadhuis, afdeling Bedrijven:

sch. cat. 1952, nr. 78, J. C. Droochsloot, „Afdanking der waardgelders door Prins Maurits op de Neude in 1618", 1622.

Van het gemeentelijk huisvestingsbureau (Oudegracht 129):

sch. cat. 1952 nr. 335, W. R. v. d. Wall, „Jongen met stier", 1805.

Van het bureau van de kinderrechter (Wittevrouwensingel 27):

cat. Maliebaan nr. 71, J. C. U. Legner, „Bosgezicht", begin 20e eeuw;

Inv. 9498, Jkvr. J. van de Poll, „Stilleven met brood, uitgedeeld door het Zweedse Rode Kruis in het voorjaar van 1945", 1945.

Uitgeleend aan tentoonstellingen en wederom terugontvangen werden:

Aan het Universiteitsmuseum der Rijksuniversiteit, tentoonstelling „300 jaar Utrechtse Pharmacopee":

hist. cat. 1928 nr. 3393, R. Willemsz, „Portret van een lid van het apothekersgilde te Utrecht", 1950;

hist. cat. 1928 nr. 3394, Wapenbord met namen en wapens van dekens en busmeesters van hetzelfde gilde in 1669,

hist. cat. 1928 nr. 3395, Ovaal zilveren zegelstempel van hetzelfde gilde, beide 2e helft 18e eeuw;

hist. cat. 1928 nr. 3396, Penning van hetzelfde gilde, zilver (geslagen), 1664;

hist. cat. 1928 nr. 3398 t/m 3401, Vier toegangspenningen tot de Hortus Medicus ten name resp. van W. J. v. Woerden (1788), G. P. v. Straatsborg (1802), A. Sikkel (1776), P. Merlet (1808), geelkoper, de 2e roodkoper.

Aan het Gemeentemuseum te 's-Gravenhage, tentoonstelling „Nieuwe Beweging":

cat. Maliebaan nr. 104, F. Hart Nibbrig, „Korenveld met arenlezende vrouw", 1e kw. 20e eeuw;

cat. Maliebaan nr. 178, J. Toorop, „De Schelde bij Veere", 1907.

Aan het Museum voor Stad en Ommelanden te Groningen, tentoonstelling „Isaac Israëls":

cat. Maliebaan nr. 51, Is. Israëls, „Caroussel", omstr. 1910.

Aan Walker art Gallery te Liverpool, tentoonstelling „Children painted by Dutch Artists, 1550—1820":

sch. cat. 1952 nr. 365, B. Zwaerdecroon, „Portret van twee kinderen in landschap", 2e kw. 17e eeuw.

Aan het Provinciaal Museum „Sterckshof" te Deurne (Antw.), tentoonstelling „Tin":

hist. cat. 1928 nr. 1627, Tinnen schenkkan met deksel, midden 16e eeuw.

Aan het Folkwangmuseum te Essen (Dld.), tentoonstelling „Werdendes Abendland an Rhein und Ruhr":

z. nr., Model van het Utrechtse schip (2e eeuw A.D.), omstr. 1932;

hist. cat. 1928 nrs. 1762 t/m 1765, Vier exemplaren van de merovingische derde goudsolidus geslagen door de muntmeester Madelinus te Dorestat, omstr. 628—638;

hist. cat. 1928 nr. 1765^{x}, Zilveren denarie van Karel de Grote (768—814), geslagen ibidem;

hist. cat. 1928 nrs. 1766, 1766^{x}, 1766^{2x} en 1766^{3x}, Vier idem van Lodewijk de Vrome (814—840);

hist. cat. 1928 nrs. 1766^{4x}, 1767/68, 1769, 1769^{x}, Vijf idem van Lotharius (840—855).

Aan het Kunsthaus te Zürich, tentoonstelling „Unbekannte Schönheit":

sch. cat. 1952 nr. 42, P. Bor, „Het Spaens Heydinnetje", 1641;

Inv. 11188, D. v. Baburen, „Jongen met mondtrommel", 1621.

Aan het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem, tegeltentoonstelling:

hist. cat. 1928 nr. 1555, Ingelijst tegelvloerfragment afkomstig van het reventer der voormalige Paulusabdij, 14e eeuw.

Aan het Utrechtsch Studenten Corps, lustrumtentoonstelling:

hist. cat. 1928 nr. 2966, Uniform en uitrusting van een vrijwillig jager der Utrechtse hogeschool,

z. nr., Idem, beide 1831.

Aan het Provinciaal Museum „Sterckshof" te Deurne (Antw.), tentoonstelling „Scaldis":

hist. cat. 1928 nr. 1437, Koperen koorhekfragment afkomstig van de Jacobskerk, 1515.

Aan het Universiteitsmuseum der Rijksuniversiteit, lustrumtentoonstelling:

sch. cat. 1952 nr. 20, Abr. Bloemaert, „De apostel Paulus", 1631.

Aan het Nederlands Postmuseum te 's-Gravenhage, ter vervaardiging van een fotocopie:

hist. cat. 1928 nr. 1729, Nieuwjaarsprent der twee boden van prins Willem I, gekleurde houtsnede, 1584.

Aan Palais des Expositions te Rome, tentoonstelling „Le XVIIe siècle Européen, Réalisme Classicisme Baroque":

sch. cat. 1952 nr. 338, J. B. Weenix, „Italiaans havengezicht", 1649.

Aan het Rijksmuseum Twenthe te Enschede, tentoonstelling „Kleinplastiek 1900—1956" der Stichting „Kunst en Gezin":

Inv. 11823, J. M. Rosenburg, „Staand naakt met gekruiste armen", brons, voor 1949;

Inv. 11826, H. Krop, „Weelde van de zomer", Frans marmer, 1953.

Aan het Museum Willet Holthuysen te Amsterdam, uurwerktentoonstelling „Hoe laat was het?":

sch. cat. 1952 nr. 224, L. Fr. G. v. d. Puyl, „Portretgroep van een juweliersfamilie", 1776;

sch. cat. 1952 nr. 159, C. Jonson v. Ceulen „Portret van Helena Leonora du Booys-de Sieveri", 1650;

sch. cat. 1952 nr. 161, Idem, „Portret van Maria v. Liere-v. Reigersbergen", 1651.

In bruikleen ontvangen voor tentoonstellingen en wederom teruggegeven werden:

24 november 1955—5 februari 1956, „Giacomo Manzù": een verzameling beeldhouwwerk en grafiek aan de kunstenaar te Milaan; een bronzen kardinaalsbeeld aan de gemeente Tilburg.

9 december 1955—12 februari 1956, „Moderne Franse Grafiek":

een verzameling kleurenlitho's, etsen, hout- en linoleumsneden aan de „Guilde Internationale de la Gravure" te Parijs.

29 april—27 mei, Jubileumtentoonstelling „Stichting De Roos": een collectie bibliophiele uitgaven en fraaie drukken aan de stichting.

11 mei—15 augustus, „Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden": tal van schilderijen, beeldhouwwerk, penningen, kostbaarheden en persoonlijke herinneringen aan de volgende bruikleengevers:

H.M. Koningin Juliana,
H.K.H. Prinses Wilhelmina,
Z.K.H. de Prins der Nederlanden,
H.K.H. Prinses Beatrix,
de Russisch-Orthodoxe Gemeente te 's-Gravenhage,
de Kanselarij der Nederlandse Orden aldaar,
de Dienst voor 'sRijks Verspreide Kunstvoorwerpen aldaar,
de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam.

22 juni—11 juli, Lustrumtentoonstelling van kunstbezit van reünisten van het Utrechtsch Studenten Corps: een verzameling schilderijen, grafiek en beeldhouwwerk aan het corps.

29 juli—4 augustus, „Kinderen uiten zich": een verzameling tekeningen, plastieken, reliëfs, scheur-, naald-, soldeer- en metaalwerk aan de stichting „De Werkschuit" te Amsterdam.

4 augustus—9 september, „Meesterwerken uit Amerikaanse Universiteitsmusea": een collectie schilderijen, grafiek en beeldhouwwerk aan de United States Information Service te 's-Gravenhage.

20 oktober—11 november, tentoonstelling „De Start": een verzameling schilderijen en grafiek, doorgezonden naar het Stedelijk Museum „De Lakenhal" te Leiden.

Bewaargevingen: Het aantal bewaargevingen, dat einde 1955 7 bedroeg, is dit jaar met 1 verminderd.

Bibliotheek: De kunsthistorische handbibliotheek werd met de volgende aanwinsten verrijkt:

A. *Door schenking:* Thom. J. de Vries, „Speculum Superstitionis", uitg. Tjeenk Willink, Zwolle 1956, van de uitgever;

Alfred Chapuis, „De horlogiis in arte, l'horloge et la montre à travers les ages, d'après les documents du temps", uitg. Scriptar S.A., Lausanne 1954, van de uitgever;

Gedenkboek ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan der Koninklijke Nederlandsche Jaarbeurs alhier in maart 1956, van de raad van beheer dezer instelling;

J. R. Judson, „Gerrit van Honthorst", uitg. M. Nijhoff, 's-Gravenhage 1956, van de schrijver;

Rev. Wm. Beck, „Gleanings from the Past", Sydney 1950, van de schrijver;

Dr. Maria Rooseboom, „Microscopium", uitg. Museum voor de Geschiedenis der Natuurwetenschappen te Leiden, 1956, van de directrice van het museum;

„Tien jaar gemeentelijk leven 1946—1955", uitg. der gemeente Utrecht, 1956, van de gemeente;

Max. J. Friedlaender, „From van Eyck to Bruegel", uitg. Phaidon Press, Londen 1956, van de uitgever;

Jaarboek X van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage, 1956, wegens lidmaatschap;

Jean Leymarie, „La peinture hollandaise", uitg. Editions d'art Albert Skira, Genève 1956, van de uitgever;

Trommius, „Nederlandse concordantie des Bijbels", uitg. D. Bolle, Rotterdam z.j., van Douairière A. C. de Geer van Jutphaas-Röell van Hazerswoude alhier;

A. M. Hammacher c.s., „Witsen en zijn vriendenkring", uitg. J. H. Meulenhoff, Amsterdam z.j., van mevr. M. J. van Dam-Slebe alhier.

B. *Door aankoop:* „Wie is dat?", uitg. M. Nijhoff, 's-Gravenhage 1956;

J. H. Bertels, „Het ornament in de edelsmeedkunst", uitg. J. H. de Bussy, Amsterdam 1956;

Dr. Joseph Viegen, „Balans der moderne Limburgse wand- en glasschilderkunst", uitg. Leiter-Nijpels, Maastricht 1955;

René Huyghe, „Dialogue avec le visible", uitg. Flammarion, Parijs 1955;

Dr. Karl Künstle, „Ikonographie der christlichen Kunst", 2 dln., uitg. Herder & Co., Freiburg i. Br. 1926—28;

A. T. J. Bianchi, „Houtherkenning voor de praktijk", uitg. Kon. Instituut voor de Tropen, Amsterdam 1956;

Adrien Harmand, „Jeanne d'Arc, ses costumes, son armure", uitg. Libr. Ernest Leroux, Parijs 1929;

George Isarlo, „Les indépendants dans la peinture ancienne", uitg. La Bibliothèque des Arts, Parijs 1956;

Pyttersen's Nederlandse Staatsalmanak onder redactie van Dj. Kappenburg, uitg. W. van de Garde & Co., Zaltbommel 1956;

Carolyn G. Bradley, „A History of World Costume", uitg. Peter Owen Ltd., Londen 1956;

Gerald Taylor, „Silver", uitg. Unwin Bros. Ltd., Londen 1956;

Carola Giedion-Welcker, „Contemporary Sculpture, an Evolution in Volume and Space", uitg. G. Wittenborn, New York 1955;

Knaurs Lexikon Moderner Kunst, uitg. Th. Knaurs Nachf. Verlag, München 1955;

P. Kluyver, „Utrechts molenboek", uitg. Provincie Utrecht, 1956;

A. Staring, „De Hollanders thuis, gezelschapsstukken uit drie eeuwen", uitg. M. Nijhoff, 's-Gravenhage 1956;

Dr. H. E. van Gelder en Prof. Dr. J. Duverger, „Kunstgeschiedenis der Nederlanden" deel III, uitg. W. de Haan alhier, en N.V. Standaardboekhandel, Antwerpen, 1956;

Prof. A. M. Hammacher, „Beeldhouwkunst van deze eeuw", uitg. Contact, Amsterdam 1955;

Hans Vollmer, „Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler des XX. Jahrhunderts", 2 dln., uitg. E. A. Seemann Verlag, Leipzig 1953-1955;

Dr. Ulrich Thieme en Dr. Felix Becker, „Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler", 38 dln., uitg. Wilh. Engelmann (dl. I en IV) en E. A. Seemann, Leipzig 1907 t/m 1950;

H. L. C. Jaffé, „De Stijl 1917—1931, the Dutch Contribution to Modern Art", uitg. J. M. Meulenhoff, Amsterdam 1956;

Hanna Kiel, „Renée Sintenis", uitg. Rembrandtverlag, Berlijn 1935;

Mr. W. C. Feltkamp, „B. A. van der Leck, leven en werken", uitg. Spruyt, van Mantgem en de Does N.V., Leiden z.j.;

„De Nederlandse Musea, adresboek", 3e dr., uitg. Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te 's-Gravenhage, 1956;

W. Martin, „Thérèse van Duyl-Schwartze 1851—1916, een gedenkboek", 3 dln., uitg. Scheltema en Holkema's Boekhandel (K. Groesbeek en Paul Nijhoff), Amsterdam z.j.;

Dr. E. J. Haslinghuis, „De Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst", (dl. II), „De Provincie Utrecht", uitg. Staatsdrukkerij en Uitgeversbedrijf, 's-Gravenhage 1956;

Dr. P. Glazema en J. Ypey, „Het geheim van de spade, Merovingische ambachtskunst", uitg. Het Wereldvenster, Baarn 1956;

Georges Marlier, „Anthonis Mor van Dashorst (Antonio Moro)", uitg. Kon. Belgische Academie afd. Schone Kunsten, Brussel 1934;

A. Pit, W. Steenhoff, Dr. Jan Veth en Prof. Dr. W. Vogelsang, „Georg Hendrik Breitner", uitg. Scheltema en Holkema's Boekhandel, Amsterdam z.j.

C. *Door ruil:* Dr. H. E. van Gelder, „De kunsten van het vuur, glas en ceramiek", uitg. W. de Haan alhier, 1955 (gedeeltelijk aankoop, gedeeltelijk ruil); Eduard Hüttinger, „Holländische Malerei im XVII. Jahrhunderts", uitg. Büchergilde Gutenberg, Zürich 1956, beide met de resp. uitgevers als tegenwaarde reproduktierechten.

Abonnementen: Oud-Holland (waarin opgenomen Mededelingen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie te 's-Gravenhage); Ambacht; Bulletin van de Nederlandse Oudheidkundige Bond (waarin opgenomen Nieuwsbulletin van de „Museumdag"); The Art Bulletin; College Art Journal; Zeitschrift für Kunstgeschichte; Museum; Maandblad van „Oud-Utrecht"; Mededelingen van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage; Die Weltkunst; Apollo; Burlington Magazine; Mededelingen van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; Mededelingen van de Dienst voor Schone Kunsten der gemeente 's-Gravenhage; Bibliography of the Netherlands Institute for Art History te 's-Gravenhage; Bulletin des Musées Lyonnais; Afl. Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte; Arts Spectacles; Connaissance des Arts; Maltechnik; The Art Quarterly.

Gratis abonnementen: ICOM News (Unesco); Bulletin of the Museum of Fine Arts te Boston; Worcester Art Museum News Bulletin and Calendar; Vak- en Studieblad „De Schilder"; Neerlands Volksleven; Ons Museum, contactorgaan van de Vereniging van Vrienden van het Museum voor het Onderwijs te 's-Gravenhage; Mededelingen van „De Grafische", Vereniging tot Bevordering der Grafische Kunst; Bijdragen en Mededelingen van het Rijksmuseum voor Volkskunde „Het Nederlands Openluchtmuseum" te Arnhem; Mededelingen uit „Het Peperhuis", Zuiderzee-Museum te Enkhuizen; Bulletin van het Rijksmuseum te Amsterdam; Vijesti, communications de la société des conservateurs des musées et des bureaux des monuments historiques de la Yougoslavie; Bulletin van het Museum Boymans te Rotterdam; Vrienden van de Nederlandse Ceramiek (vanwege lidmaatschap); Information Bulletin (Belgrado); Vierteljahrschrift für die Freunde der Stadt Köln; Toerisme en Verkeer; Preview Bulletin City of York Art Gallery; Museumjournaal (gezamenlijke uitgave van het Stedelijk Museum te Amsterdam, het Rijksmuseum Kröller-Müller te Otterlo en het Stedelijk Van Abbe Museum te Eindhoven); Parnas.

Bezoek.

Bezoek: Het aantal bezoekers van het museum en de tentoonstellingen bedroeg in 1956: 61.766 (v.j. 59.635).

Museum Agnietenstraat 1: 12 (vorig jaar 23) bezoekers van *f* 0,50; 70 (v.j. 6) van *f* 0,25; 4.808 (v.j. 4.419) van *f* 0,20; 6.851 (v.j. 5.238) van *f* 0,10; 1.991 (v.j. 1.444) kosteloos; 2.054 (v.j. 1.147) met schoolkaarten (op de tentoonstellingen bovendien nog 4.373 (v.j. 6.401); 37 (v.j. 89) met jaarkaarten; 2 (v.j. 5) met jeugdkaarten (op tentoonstellingen bovendien nog 61); via de afdeling Nieuwere en Moderne kunst, Maliebaan 42: 19 (v.j. 37).

Het aantal uitgereikte schoolkaarten bedroeg 3.444 (v.j. 3.034); jaarkaarten 475 (v.j. 704); jeugdkaarten 27 (v.j. 75).

Afdeling Nieuwere en Moderne kunst, Maliebaan 42: 692 (v.j. 829) bezoekers van *f* 0,20; 922 (v.j. 903) van *f* 0,10; 972 (v.j. 641) kosteloos;

1.522 (v.j. 1.466) met schoolkaarten (op tentoonstellingen bovendien nog 106 (v.j. 60); 1.067 (v.j. 978) via museum Agnietenstraat.

Tentoonstellingen gehouden in het Centraal Museum, Agnietenstraat:

Giacomo Manzù, 25 november 1955—1 februari 1956 (verlengd tot 12 februari 1956): totaal aantal bezoekers 10.834; in 1956: 6.771, waarvan 1.661 à *f* 0,75; 25 à *f* 0,50; 3.275 à *f* 0,40; 35 à *f* 0,20; 376 à *f* 0,10; 964 met schoolkaarten; 29 met jeugdkaarten; 406 kosteloos.

Moderne Franse Grafiek, 10 december 1955—29 januari 1956 (verlengd tot 12 februari 1956): totaal aantal bezoekers 7.789; in 1956: 4.936, waarvan 240 à *f* 0,50; 223 à *f* 0,30; 853 à *f* 0,25; 2.011 à *f* 0,10; 210 à *f* 0,05; 964 met schoolkaarten; 29 met jeugdkaarten; 406 kosteloos.

Stichting De Roos, 29 april—27 mei: totaal aantal bezoekers 750, waarvan 62 met schoolkaarten; 688 kosteloos.

Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden, 11 mei—15 juli (verlengd tot 15 augustus): totaal aantal bezoekers 17.162, waarvan 8.239 à *f* 1,—; 5.334 à *f* 0,50; 1.398 à *f* 0,25; 1.343 à *f* 0,10; 848 kosteloos.

Meesterwerken uit Amerikaanse Universiteitsmusea, 5 augustus—9 september: totaal aantal bezoekers 3.760, waarvan 2.124 à *f* 0,75; 1.017 à *f* 0,40; 4 à *f* 0,10; 211 met schoolkaarten; 404 kosteloos.

Start V, 20 oktober—11 november: totaal aantal bezoekers 2.724, waarvan 745 à *f* 0,50; 372 à *f* 0,35; 167 à *f* 0,10; 1.233 met schoolkaarten; 207 kosteloos.

Gisèle van Waterschoot van der Gracht, 18 november—16 december: totaal aantal bezoekers 2.717, waarvan 933 à *f* 0,50; 384 à *f* 0,35; 156 à *f* 0,10; 843 met schoolkaarten; 2 met jeugdkaart; 399 kosteloos.

Louise Fritzlin en Kersttentoonstelling, 22 december 1956—20 januari 1957: totaal aantal bezoekers 1.227; in 1956: 952, waarvan 96 met schoolkaarten; 1 met jeugdkaart; 855 kosteloos.

Tentoonstellingen gehouden in het museum Maliebaan 42:

Kunstbezit van Reünisten, 22 juni—17 juli: totaal aantal bezoekers 1.079, waarvan 82 met schoolkaarten; 997 kosteloos.

Kinderen uiten zich, 26 juli—8 augustus (verlengd tot 26 augus-

tus): totaal aantal bezoekers 982, waarvan 24 met schoolkaarten; 958 kosteloos.

Rondleidingen.

In het museum Agnietenstraat zijn in totaal 122 (v.j. 102) rondleidingen gehouden met een totale deelname van 2.518 (v.j. 1.818) personen, waarvan 4 (v.j. 2) van *f* 1,—; 372 (v.j. 411) van *f* 0,50; 604 (v.j. 357) van *f* 0,10; 1.538 (v.j. 1.048) kosteloos.

Op de tentoonstelling „Giacomo Manzù": in 1956: 27 rondleidingen met een totale deelname van 570 personen, waarvan 148 van *f* 0,50; 106 van *f* 0,25; 316 kosteloos.

Op de tentoonstelling „Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden": 57 rondleidingen met een totale deelname van 1.538 personen, waarvan 1 van *f* 1,—; 794 van *f* 0,50; 743 van *f* 0,25.

Op de tentoonstelling „Meesterwerken uit Amerikaanse Universiteitsmusea": 13 rondleidingen met een totale deelname van 128 personen, waarvan 45 van *f* 0,50; 4 van *f* 0,25; 79 kosteloos.

Op de tentoonstelling „Start V": 10 rondleidingen met een totale deelname van 258 personen, waarvan 42 van *f* 0,50; 118 van *f* 0,25; 98 kosteloos.

Op de tentoonstelling „Gisèle van Waterschoot van der Gracht": 6 rondleidingen met een totale deelname van 128 personen, waarvan 10 van *f* 0,50; 32 van *f* 0,25; 86 kosteloos.

In het Museum Nieuwere en Moderne Kunst, Maliebaan: 7 (v.j. 6) rondleidingen met een totale deelname van 105 (v.j. 40) personen, waarvan 85 (v.j. 32) van *f* 0,50; 20 (v.j. 8) kosteloos.

Verkoop museumuitgaven.

Van de catalogus van het historisch museum der stad Utrecht werden verkocht 24 (v.j. 26) exemplaren; van de catalogus „Schilderijen Centraal Museum" 94 (v.j. 111); van de wegwijzer door het Centraal Museum in het Nederlands 21 (v.j. geen); van de wegwijzer door het Centraal Museum in het Frans 29 (v.j. 2); van de gids en catalogus „De Costuumverzameling in het Centraal Museum" 21 (v.j. 11); van het bijbehorende mapje 31 (v.j. 16); van de catalogus der afdeling Nieuwere en Moderne Kunst in de Maliebaan 204 (v.j. 198); van de beschrijving „Het Utrechtse Schip" 121 (uitgave 1956); van de catalogus der tentoonstelling „Ontluikende Kunstnijverheid" 3; van de

catalogus der tentoonstelling „Adam van Vianen" 1941, 2; van de catalogus der tentoonstelling „Vlaamse kunstenaars aan de Leie" 1947, 1; van de catalogus der tentoonstelling „Utrechtse Kunst in Opkomst en Bloei" 1948, 1; van de catalogus der tentoonstelling „Caravaggio en de Nederlanden" 1952, 2; van de catalogus der tentoonstelling „Utrechts Zilver" 1952, 5; van de catalogus der tentoonstelling „Nederlandse Architectuurschilders" 1953, 17; van de catalogus der tentoonstelling „Joegoslavische Middeleeuwse Fresco's" 1954, 2; van de catalogus der tentoonstelling „Meesterwerken uit São Paulo" 1954, 2; van de catalogus der tentoonstelling „De Schatten van Peru" 1954, 6; van de bijbehorende inleiding in het Nederlands 1; van de bijbehorende inleiding in het Duits 1; van de catalogus der tentoonstelling „De Madonna in de Kunst" 1954/55, 4; van de catalogus der tentoonstelling „Engelse Aquarellen" 1955, 1; van de catalogus der tentoonstelling „Jan van Scorel" 1955, 64; van de catalogus der tentoonstelling „Giacomo Manzù" 1955/56, 681; van de bijbehorende inleiding in het Nederlands, 219; van de catalogus der tentoonstelling „Moderne Franse Grafiek" 1955/56, 187; van de catalogus der tentoonstelling „Uit Koninklijk Bezit ten bate van de Ontheemden" 1956, 573; van de catalogus der tentoonstelling „Meesterwerken uit Amerikaanse Universiteitsmusea" 1956, 401; van de catalogus der tentoonstelling „Start V" 1956, 132; van de catalogus der tentoonstelling „Gisèle van Waterschoot van der Gracht" 1956, 304; van de catalogus der tentoonstelling „Louise Fritzlin" 1956/57, in 1956, 59.

Aan foto's werden verkocht: fotobriefkaarten 7.128 (v.j. 5.442); fotobriefkaarten in kleur 1.000 (v.j. 1.525); series fotobriefkaarten 2 (v.j. 11); 380 (v.j. 717) foto's van *f* 1,50; geen (v.j. 43) foto's van *f* 1,25; 111 (v.j. 128) foto's van *f* 1,—; geen (v.j. 16) foto's van *f* 0,75; 2 (v.j. 8) foto's van *f* 0,50; op bestelling werden gemaakt 8 (v.j. 20) opnamen van *f* 5,—; 29 (v.j. 5) opnamen van *f* 4,—; 6 (v.j. geen) opnamen van *f* 3,—; 4 (v.j. 1) opnamen van *f* 2,50; aan diverse foto's werd nog geleverd tot een bedrag van *f* 177,50 (v.j. *f* 36,95).

Utrecht, april 1957.

De Directrice van het Centraal Museum,

Dr. M. ELISABETH HOUTZAGER.